

Utvärdering av projekt

Specialistundersköterskor på vård- och omsorgsboenden i Timrå kommun

---

Timrå 2018-07-26,
Birgitta Andersson
Harriet Ullmark
Ann-Sofie Lundgren

Bakgrund

Den 1 september 2017 projektanställdes två specialistundersköterskor med uppdrag mot äldreomsorgens vård och omsorgsboenden. Uppdraget har varit att stötta verksamheten i att flytta fokus från uppgiftsbaserad till personcentrerad vård och omsorg. I uppdraget har det även ingått att jobba mot nollvisionen – att minska behovet av begränsningsåtgärder.

Syfte

Delta i utvecklingen av vård och omsorgsboenden i Timrå kommun mot ett personcentrerat och hälsoaktiverat förhållningssätt med utgångspunkt från nationella riktlinjer.

Övergripande mål

Målet med projektet är att utveckla ett arbetssätt som bygger på personens levnadsberättelse och genomförandeplan där vi jobbar personcentrerat samt att vi ska ha så få begränsnings- och skyddsåtgärder som möjligt inom vård- och omsorgsboenden i Timrå Kommun.

Metod

Inför uppstart av det praktiska arbetet har specialistundersköterskorna genomfört omvärldsbevakning, studiebesök, litteraturstudier och utbildning i BPSD-skattning. En arbetsbeskrivning samt informationsmaterial utarbetades samt informationsmöte hölls för berörda enhetschefer på äldreomsorgens vård och omsorgsboenden.

Ett underlag har utarbetats där verksamheten får beskriva sitt omvårdnadsproblem/uppdrag till specialistundersköterskorna.

Resultat

Under perioden 2017-09-01 – 2018-07-01 har specialistundersköterskorna fått ca 20 uppdrag från enheter på vård- och omsorgsboenden. Alla ärenden påbörjas genom att man arbetar tillsammans med arbetsgruppen för att få en inblick hur dagarna ser ut både för brukare- och omvårdnadspersonal.

I samtliga fall har det handlat om att ge stöd och handledning till omvårdnadspersonalen för att få en bra omvårdnads- och omsorgssituation för brukaren. De iakttagelser som specialistundersköterskorna gjort och de förslag på lösningar/stöd som framkommit har sedan presenterats för ansvarig enhetschef. I en del fall har sedan en handlingsplan upprättats för att tydliggöra för hela personalgruppen vilket förhållningssätt som ska gälla.

Specialistundersköterskorna har stöttat i arbetet med BPSD (Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demenssjukdom). I första hand när det gäller symtomskattningar samt utifrån resultatet av skattningen bidra med kompetens för att formulera bemötandeplaner och handlingsplaner.

På ett par arbetsplatser har speciallistundersköterskorna även deltagit och stöttat i att komma igång med ett mer strukturerat arbetssätt PPP (Praktisk Professionell Planering) ute på enheterna.

I specialistundersköterskornas uppdrag har även ingått att utbilda alla nya vikarier om vad det innebär att ha en demenssjukdom, hur vi bemöter dementa personer utifrån ett personcentrerat synsätt. Specialistundersköterskorna har även stöttat vikarier ute på arbetsplatserna.

Arbetet med att minska begränsningsåtgärder har pågått under året och nya riktlinjer har antagits av socialnämnden.

Rutiner för hur vi arbetar med att kartlägga brukare där frågeställningar om begränsningsåtgärder uppkommer har fastställts och det multiprofessionella teamet ansvarar gemensamt för att på bästa möjliga sätt lösa de uppkomna situationerna. Specialistundersköterskan är en viktig funktion i teamarbetet kring brukaren.

Kommunikationen mellan enhetschef och personalgrupp inför kontakt med specialistundersköterskan är mycket viktig. Upplevelsen är att ärendena ibland kommit för sent och man då möter en uppgiven personalgrupp. Specialistundersköterskornas uppdrag har alltid brukarfokus, finns det personalproblem i gruppen är det enhetschefens ansvar.

Specialistundersköterskorna sammanfattar alltid och lämnar en skriftlig rapport till ansvarig enhetschef. Vikten av att nya förhållningssätt kommuniceras med all omvårdnadspersonal samt sjuksköterskor och annan berörd personal är en framgångsfaktor.

Enhetschefen har alltid ansvaret för implementering och uppföljning av de insatser som beslutats.

Sammanfattning – utveckling framåt

Sammanfattningsvis har projektet med specialistundersköterskorna på vård och omsorgsboenden för äldre bidragit till ett arbetsplatsnära lärande. Att ha en grundkompetens som undersköterska ger möjligheter till stöttning i vardagsproblem och förhållningssätt som inte tidigare varit möjligt.

Vi kan dra paralleller när det gäller våra förflyttningsinstruktörer. I de ärenden som specialistundersköterskorna varit inkopplade på ser vi att fokus på bemötande och förhållningssätt gett resultat.

Sammantaget innebär detta att projektet kommer att permanentas

Till stöd i utvecklingsarbetet finns från och med hösten även en demenssamordnare som då även blir specialistundersköterskornas enhetschef.

De nationella demensriktlinjerna har utvärderats av socialstyrelsen under 2018 och allt pekar på att andelen personer med demenssjukdomar kommer att fördubblas fram till 2035. Idag finns mellan 130 000 och 150 000 personer med demenssjukdom. I riktlinjerna har Socialstyrelsen tagit fram 14 förbättringsområden. Ambitionen och målsättningen är att vi ska utveckla vår demensvård och det vi i kommunerna i första hand behöver arbeta med är:

- Kompetensutveckling
- Handledning till baspersonal
- Bemötande och förhållningssätt
- Utveckla arbetssättet mot en personcentrerad vård och omsorg

Vi ser stora behov av att arbeta mer målinriktat mot dessa 4 prioriterade områden.

Under hösten kommer samtliga enhetschefer med inriktning mot vård och omsorgsboende att få i uppdrag att mer systematiskt styra sitt förbättringsarbete utifrån de prioriterade områdena. Se bilaga.

PM – utvecklingsområden kopplade till de nationella demensriktlinjerna.

2018-09-01 – 2019-06-01

Ambitionen och målsättningen är att vi ska utveckla vår demensvård. Alla människor är unika och ska bemötas med respekt, värdighet och kärlek och ses som kompetenta med resurser och förmågor trots sin sjukdom.

Utgångspunkten är ett förhållningssätt där man arbetar för att stärka den enskildes känsla av sammanhang och mening, att fokusera på faktorer som ökar den äldres välbefinnande.

Utveckla arbetssättet mot en personcentrerad vård och omsorg

Innebörden av personcentrerad vård och omsorg ska vara väl förankrat ute i verksamheten. Enhetschef ansvarar för att arbetsgruppen har ett gemensamt dokument som beskriver hur man arbetar personcentrerat på sin enhet.

Målet är att brukaren ska uppleva närhet till personalen och att verksamheten kan skifta fokus från uppgiftsbaserat till personcentrerat.

Arbetsmodellen PPP (praktisk professionell planering) ska genomföras på alla enheter som ett led i att komma vidare från uppgiftsfokusering.

Bemötande och förhållningssätt:

Bemötandeplaner ska upprättas på alla brukare med BPSD problem.

Levnadsberättelser är ett naturligt inslag i verksamheten och all omvårdnadspersonal är väl förtrogna med verktyget.

Kontaktpersonen ansvarar för att genomförandeplanen alltid är uppdaterad.

Dialoggrunda på APT med stöd av specialistundersköterskor.

Struktur och rutiner vid inflyttning:

Kvalitetssäkra att inflyttning till permanent plats på vård och omsorgsboende blir så smidig som möjligt för den enskild samt att informationsöverföringen fungerar.

Måltidssituation:

Måltider är en av dagens viktigaste aktivitet för våra äldre, vi arbetar med att utveckla och anpassa måltidssituationen till en välkomnande och trivsamt stund på dagen.

Kompetensutveckling:

Individuellt:

Samtlig omvårdnadspersonal ska under året genomgå följande webbutbildningar: Demens ABC, Demens ABC + särskilt boende, Nollvisionen, BPSD webbutbildning. (om det är mer än 2 år sedan man gjorde utbildningarna är det dags för repetition)

Arbetsgrupp:

Äldreomsorgens nationella värdegrund.

Handledning:

Behovet kan vara individuellt eller handledning i grupp. Initieras av enhetschef till demenssamordnare/ specialistundersköterskor. Handledningens syfte är brukarfokus kopplat till förhållningssätt.